

1917. AUGUSZTUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LVI. ÉVF.

KÖZLÖNYE

15—16. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☼ Előfizetési díj egy évre 16 korona

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapesten, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

☼ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közölhetnek. ☼

(Telefon: 37—22.)

A tölgyszálerdők felujtásáról és neveléséről.*)

Irta: *Hamernyik Béla* m. kir. főerdőmérnök.

Az „Erdészeti Lapok” 1913. évi XIX. füzetében a dunaártéri szigeterdők felujtásáról szólottam oly célzattal, hogy az ottani erdőgazdaságban alkalmazott felujtási eljárás módosításával sikeresebb és olcsóbb, tehát helyesebb és okszerűbb felujtási módosatra térjünk át, továbbá abban a reményben, hogy a természet által nyújtott előnyöknek megragadása a költséges és sikert még sem biztosító mesterséges erdősitést hovatovább háttérbe fogja szorítani.

Nem tartottam érdektelennek az erdőségeink között, habár csak alárendeltebb kiterjedésben is előforduló ártéri lágylombfaterdők felujtási kérdésével foglalkozva, minden más gazdasági és egyéb remélhető és várható előnyökön kívül a pénzügyi tekintetekre is reámutatni, mert az okszerű erdőgazdálkodásból is minden értékbefektetés után méltán várhatja az erdőgazda a megfelelő közvetlen, vagy legalább a közvetett hasznot.

*) Beérkezett 1914. évi június havában.

Szerk.

A magyar állam erdőségeinek átnézeti térképén hazánk főfolyama, a Duna közvetlen mellékétől eltávolodva, erdőt alkotó főfanemeink elterjedése és megosztása szembeötlőleg arányos, szabályos és földünket a négy égtáj felől borító erdőkoszoruban, a természeti viszonyoknak megfelelően foglalnak tért erdőállományokat alkotó főfanemeink: a tölgy, bükk és más kemény lombfák és örökzöld fenyveseink.

A magyar Alföldnek, az Alfölddel és általában a síkvidékkel tözsomszédos domb- és hegyvidékeknek erdőségeit tulnyomóan a tölgyfélék alkotják. Az ország egész erdőterületében a tölgy kereken 27⁰/₀-kal van képviselve. Minthogy azonban erdőterületünknek csak mintegy 64⁰/₀-án kötelező a tervszerű kezelés és főleg arra való tekintettel, hogy éppen tölgyeseink igen jelentékeny terjedelemben nem feltétlen erdőtalaju erdők: a magyar állam területén előforduló tölgyesek fenti térmértékét állandó jellegűnek nem tartom, és nézetem szerint a kimutatott százaléknál jelentősen alacsonyabbnak állapíthatók meg ama erdőterületeink, amelyeken állandó és rendszeres kezelés melletti tölgyerdőgazdaság folyik.

Tölgyfajaink közül erdőket a kocsányos és kocsánytalan tölgy alkot, amelyekkel keverten, hazánk sok tölgyesében a molyhos és magyar tölgy jön elő. A kocsányos tölgy a lapályi erdők többnyire elegyetlen fája, a kocsánytalan tölgy a domb- és hegyvidékek talajain nagyobbbrészt más erdei fanemekkel elegyesen fordul elő.

Szálerdőgazdasági módban kezelt tölgyeseink részint tar-, részint fokozatos felújító vágások útján nyújtanak használatokat; felújításuk pedig a kezelési módhoz képest vagy mesterséges, vagy természetes uton történik.

Tölgytarvágásainkat mesterséges uton részint mezőgazdasági előhasználatok beállításával kapcsolatosan szoktuk felújítani és a megtelepített tölgyfiatalost azután mezőgazdasági közteshasználati műveléssel neveljük és ápolgatjuk tovább; részint pedig egyéb, más gazdasági használat mellőzésével, a vágást követő ősszel vagy tavasszal tölgyekkel azonnal bevetjük, vagy tölgyecsemékkel beerdősítjük. Fokozatos felújító vágásmódban kezelt tölgyvágásainknak felújítása természetes uton történik, csak itt-ott, helyenként eszközölünk szükség szerinti pótlásokat, avagy a hasz-

nálatok idejében elpusztult magakeltéseket egészítjük ki mester-séges uton.

Lapályi tölgyerdőink síkfekvésű, meleg talajain a tölgyszál-erdőnek tarvágásos gazdálkodással, a már leirt felujítási módok mellett való nevelése ellen, erdőgazdasági szempontokból kifogásokat nem tehetünk. Nincs semmi különösebb, szem előtt tartandó gazdasági érdekünk arra nézve, hogy ottan a tarvágásos gazdálkodási módtól eltérjünk, különösen, ha az ezen erdőgazgazdálkodással rendszerint kapcsolatosan és *mértékkel alkalmazott* mezőgazdasági használatokból folyó pénzügyi és számításba veendő szociális gazdasági előnyöket is latolgatjuk, másrészt pedig, ha már eleve leszögezzük azon tényt, hogy gazdasági érdekünk sem kíván mást, mint hogy a vázolt erdőtalajokon tiszta, elegendő, értékes tölgyfaállományokat tenyészszünk.*)

Dombvidéki, elő- és középhegységi szegényebb talaju, gyengébb termőhelyű tölgyeseinkben azonban már a talaj- és természeti, valamint a gazdasági viszonyok összessége a fokozatos felujító vágásmód folytatását javasolja. Az ilyen erdőtalajokon és kitettségi viszonyok mellett üzőtt fokozatos felujító vágásmód alkalmazásával járó gazdasági előnyök általában közismertek. És habár az ezen vágásmóddal felujított tölgyfiatalosok gazdasági állapotáról ítéletet mondani most, amikor ezen gazdálkodási mód beállításával, országos átlagban, még a kezdetnek a kezdetén járunk,**) korai is volna, mindazonáltal az e terén eddig észlelt gazdasági tünetek nagyon is biztatóak. Tulzottnak nem mondható tehát azon állítás, hogy az utóbb leirt jellegű tölgyfaállományainknak kezelése és felujításakérdésében — egy és ugyanazon vágásterületen mindkét, t. i. a tarvágásnak és fokozatos felujító vágásmódnak minden nagyobb gazdasági áldozat meghozása nélkül való alkalmazhatása esetén is — ma már minden okszerű erdőgazda a fokozatos felujító vágásmód

*) A liztharmat pusztító fellépése időközben arra tanított, hogy a lapályon is kívánatosabb a vegyes erdő. Szerk.

**) Vannak vidékei az országnak, ahol a tölgyesek természetes felujítása egyáltalában nem újdonság, hanem régi gyakorlat, melynek nyomán a legszebb fiatalosok s ma már középkorú erdők keletkeztek. De már vágható tölgyeseink messze tulnyomó része is tisztán a természetnek köszöni létét, habár talán nem is a rendszeres fokozatos felujító vágásnak. Szerk.

beállítása mellé sorakozik. Ezen gazdálkodás mellett a fáhasználatok eszközlése — tudjuk — több pénzbe kerül, de a véghasználat fatermése értékeesebb lesz; elmarad a mezőgazdasági használatokból befolyó, de domb- és hegyvidéken jelentéktelen pénzbevétel is, de viszont az erdőtalajnak jó karban való tartása is közvetett haszon; a felújítási költségek pedig elenyészőek. Végül pedig a tölgynek ezeken a talajokon, annak jó karban tartása érdekében annyira szükséges elegyes nevelése, minden különösebb nehézség és számbavehető kiadások nélkül érhető el.

A fokozatos felújító vágásmód alkalmazásával megtelepült tölgyfiatalosok gazdasági állapotára vonatkozó kérdéseknek egyelőre való nyitvahagyásával, értekezésemben csak a tarvágásos vágásmódban kezelt tölgyesek felújítási kérdésének tisztázásához óhajtok hozzászólni, bevonva abba mindazokat a gazdasági ténykedéseket, amelyeket ezen, legértékesebb erdei főfajának a tenyésztésénél, nevelésénél és ápolásánál sikeres eredménnyel alkalmazhatóknak tartok.

Az erőteljes, jó talajokon, a tarvágásos gazdasági mód helyes alkalmazásának feltételezése mellett, mesterséges uton felújított elegyetlen tölgyfiatalosaink rendszerint kifogástalanok, teljes sikerűek és a legszebb reményekre jogosító gazdasági állapotban vannak. Az ilyen sikeres tölgytelepítvényekben összes gazdasági ténykedésünk már csak arra szorítkozhatik, hogy azoknak további jó nevelését és ápolását biztosítsuk. A gondozásra fordítandó gazdasági műveletek pénzáldozatot már nem kívánnak, minthogy a nyesések, tisztázó és gyéritő vágások foganatosítási költsége a nyújtott előhasználati faterméseknek a tölgyvidékeken nehézség nélkül való, sőt keresett értékesítésében megtérül, sőt már rendszerint számbavehető pénzhasznót is hajt.

Habár tehát hazai tarvágásos tölgyfiatalosainknak jó gazdasági állapotáról, kifogástalan fejlettségéről általában beszélhetünk, mégis tagadhatatlan tény az is, hogy ma még az olyan tölgyfiatalosok sem ritkák, amelyeknek állapota határozottan kedvezőtlen. Az ilyen tölgyfiatalosok nem teljes sikerűek, azokat tölgygyel való többszöri ismétlések és kiegészítések daczára sem tudjuk a feltétlenül megkívánt sűrűségbe hozni, a hézagos fiatalosok évi növekvést nem mutatnak, sinylenek, elbokrosodnak, törzsecskéik görbék, mohosak, csucshajtásaik gyakran száradásnak indulnak stb.

Az elegyetlen rossz tölgyfiatalosok általánosan ismeretesek; azoknak gazdasági állapotát, a mondottakon kívül, tovább és bővebben ecsetelni éppen azért nem szükséges, hanem inkább a meglevő okozat okát kutatom és jobb, reményteljesebb tölgyesek tenyésztését kívánom előmozdítani, valamint a meg nem felelő tölgy fiatalosoknak jó karba hozásának módját szándékozom keresni.

Tölgykulturáink sikertelensége legtöbbször a felujítási művelet helytelen keresztülvitelére és mulasztásokra vezetendő vissza.

Tölgyerdőgazdaságunk tarvágásos felujítási viszonyaival, azoknak alapelveivel tisztában vagyunk és igen jól tudjuk, hogy a kocsányos tölgy a lapályoknak erőteljes, jó termőhelyein elegyetlen erdőket alkotó fája, a kocsánytalan tölgy pedig a domb-, elő- és hegyvidékek szegényebb termőhelyeivel is megelégedő és más fajokkal elegyes állásban diszló erdei főfaj. És bár két — erdőalkotó — tölgyfajunk tenyésztési viszonyai részint a mesterséges telepítések, részint pedig a természetes előfordulások megfigyeléséből levont következtetések által eléggé ismeretesek, mégis előfordulnak úgy a sikon, mint domb- és hegyvidéken mesterséges uton megtelepített sikerületlen, elegyetlen tarvágásos tölgykulturák. A mesterséges tölgytenyésztéshez megkívántató jó vetőmagnak, vagy csemeteanyagnak feltételezése mellett a sikertelenséget annak rovására írom, hogy a tölgyerdő telepítésénél akár vágás- akár tisztás terület beültetésénél a tenyésztendő faj megválasztása helytelen és hibás. Továbbá, hogy a legtöbb esetben nem történik meg az az erdőtenyésztésre főfontosságú meghatározás, hogy hová telepítsünk és miféle tölgyet, nem történnek meg tehát azok a talajelemzések után nyerhető elkülönítések, hogy mely talajok alkalmasak általában tölgytenyésztésre. Lépten-nyomon előfordul, hogy sik, lapályi erdőterületeken a vízenyős, mocsaras talajokat, avagy szikeseket kocsányos tölgygyel telepítjük be, viszont a domb- és hegyvidékek humusztól mentes, televénszegény, köves, kőgörgötteges termőhelyeit tisztán kocsánytalan tölgygyel erdősítjük. Következmény: drága pénzen létrehozott meg nem felelő, elegyetlen rossz, sikertelen tölgykultúra, amelyet még drágábbá már csak a szakszerűtlenül, tulhajtott mérvben foganatosítani szokott, eredménytelen tölgypótlásokkal tehetünk. Az erdőtalaj osztályozása, a fajmegválasztás felett a gyakorlati életben nagyon

is hamar napirendre szoktunk térni és ily kérdések felett még csak vitát felidézni is kicsinyeskedésnek látszik, pedig a helytelen talajelkülönítés, hibás fafajmegválasztás végeredményben egyik évről a másikra a rossz tölgykulturákat szüli meg, amelyeken évek múltán vagy egyáltalán nem, vagy csak tetemes pénzázdozattal segíthetünk. Miben állana tehát a rossz tölgykulturák elkerülésére irányuló sikeres gazdasági ténykedésünk?

1. Mindenekelőtt és a fafajoknak helyes megválasztására már fentebb elmondottaknak szem előtt való tartásával, a tölgy tenyésztésére megfelelő talajt a leglelkiismeretesebben választjuk meg, azután a sík és lapályi erdőterületeken a vizenyős, mocsaras helyek savanyu talajaira tölgyet ne telepítsünk. hanem az amerikai kőrisnek nyissunk tért, vagy vonjuk ki az erdőtenyésztésre alkalmatlan ilyen talajokat az erdőterületek sorából a szikesekkel együtt és fogjuk azokat rétművelésre, vagy legelő alá. Domb- és hegyvidékeinknek televényszegény, köves, gyenge termőhelyeit ne siessünk kocsánytalan tölgygyel betelepíteni és azáltal csenevész, meg nem felelő tölgyeseket tenyészteni, hanem igyekezzünk az ilyen termőhelyeket más, kevésbé tatajigényes fánemek, mint fekete- és erdeifenyő, ákác, virágos kőris telepítésével megjavítani és a tölgynek majdani, jövő tenyésztésére előkészíteni. De ne riadjunk vissza az ilyen termőhelyeken a helyszini aprólékoskodástól sem és a rendesen nagyobb erdőrészletbe foglalt egész hegyoldalak jobb termőhelylyel rendelkező területrészeit, szóval az üdőbb, mélyebb talajokat erdősítsük be kocsánytalan tölgygyel, a lapályok és sík vidékek erőteljes, mély, üde termőhelyeire pedig a kocsányos tölgyet választjuk.

2. Igen lényeges követelmény gyanánt jelölöm meg a tölgy tenyésztésénél, illetőleg sikeres tölgyfiatalosok nevelésénél azon kérdésnek a telepítés előtt való tisztázását is, hogy tölgy-erdővidékek szerint, a talaj- és termőhelyi viszonyok tekintetbevételével, a tölgy elegendetlenül, vagy más erdei főfánemekkel keverten, elegendes állapotban tenyésztessek-e? Lapályi tölgyerdőink áradványos, kővér őstalaja a kocsányos tölgynek elegendesben tenyésztését évszázadokig is megbirhatja, de viszont ismerjük a domb- és hegyvidékek elegendetlen tölgyeseinek igen gyakori, kedvezőtlen, rossz talajviszonyait is, amikről a rajtuk álló kocsánytalan

tölgyfaállományok elcsenevészedett, beteges példányai tesznek sajnosan tapasztalható tanulságot. Lapályi, síkvidéki erdőtalajainkon tenyészthetjük a kocsányos tölgyet elegyetlenül, de ottan se pusztítsuk a tölgy fejlődésére jótékony hatásának bizonyult kőris- és szilfajokat, mert ebbeli gazdasági türelmünk igen értékes gyümölcsöt terem. Domb- és hegyvidéki vágásainkban pedig a tölgy tenyésztését, kiváltképen a termőhelyi és a fejlődési viszonyokra való tekintettel, elegyetlenül soha, hanem mindig más fanemekkel, bükkal, kőrissel, juharral elegyesen nevelve vigyük keresztül.

3. Amily mértékben keresztülvihetőnek és különösen közgazdasági és szociális szempontokból megengedhetőnek és gyakorolhatóknak tartom a lapályi és síkvidéki erőteljes talaju tarvágásoknak szigorú korlátok között gyakorolt mezőgazdasági előhasználatok útján való felujítását és a fiatalosoknak közteshasználat útján való továbbnevelését, époly mértékben, sőt súlyosabban károsnak tartom ezen gazdasági műveletnek gyakorlását a domb- és hegyvidéki tarvágásokban. Az alföldi tölgyerdőgazdaságban a mezőgazdasági használatoknak helye lehet, ahol a tölgynek elegyetlen tenyésztése a gazdaság céljának is megfelel; nem úgy azonban a domb- és hegyvidéki tölgyerdőgazdaságok silányabb termőhelyein, amelyeken a rendszerint határtalan időig üzőt mezőgazdasági használatok a termőtalajt teljesen kizsarolva, újból csak silány és elegyetlen tölgykulturákat látnak. A síkvidéki tarvágásokban mezőgazdasági használatokkal kapcsolatosan nevelhetünk elegyetlen tölgyifiatalásokat és azokba a szükség szerint más fanemeket is közbeelegyíthetünk, a domb- és hegyvidéki tarvágásainkat azonban, mezőgazdasági használatok kizárásával, jól fejlődött tölgycsemetékkel ültessük be,*) annak más fanemekkel való elegyesítését pedig nagyrészt bizzuk a természetre, amely azt bölcsen elvégezvén, az emberi kéz csak később, az elegyarány helyes mértékének megtartására szorítkozzék.

4. Korlátozzuk teljes szigorral a tölgykulturákban a fűhasználatot. Erdőkulturákban a jó sűrűség a fűnövést, a fűhasználatot kizárja, már pedig a tölgyifiatalások jó fejlődésének *alapvető fő-*

* Vagy a természetszerűbb makkvetéssel, esetlegesen a tarolás előtt 2—3 évvel való alávetéssel telepítsük be.

feltétele a gyors és sűrű záródás. A fűhasználat haszna mindig az okozott gazdasági károk alatt van.

5. Figyelmen kívül ne hagyjuk és a tölgy tenyésztésénél le ne kicsinyeljük az arra kártékony és országosan fellépett tölgy-lisztharmatgomba pusztítását sem, amelynek károsításait igen, de az ellene teljes sikerrel alkalmazható óv- és módszereket nem ismerjük. Tapasztalati tény azonban e téren, hogy a lisztharmat-betegség a lapályok tölgyeseit fokozottabb mértékben lepi el. A déli, alacsonyabb fekvés mellett az elegyetlen, ritka, napfénynek állandóan kitett tölgyfiatalosokat a lisztharmat teljesen megszállja, míg a más lombfanemekkel elegyes, beárnyaltabb állásban és főleg magasabb tengerszintfeletti telepítés mellett a tölgylisztharmat előfordulása sokkal gyérebb. Ennek tanulságaképpen igyekezzünk a mindinkább kisebb mértékre szorított kocsányos tölgy tenyésztésével elvesztett tölgytermőhelyet, már a lisztharmat ellen való sikeresebb védekezés miatt is, az elő- és középhegyvidékeken telepítendő kocsánytalan tölgyesekben visszaszerezni.

6. Használjunk végül tölgyerdősítési munkálatoknál csak megfelelő, kifogástalan felújítási anyagot, erdősítsünk gondosan, kitaratással, erdőszeretettel. Fáradtságunk és áldozatkészségünk akkor jutalmazva, illetőleg a sikeres és reményteljes kulturákban kamatozva lesz.

Az új fiatalosok helyes telepítésénél nem bir kevésbbé nagy jelentőséggel a multból átvett meg nem felelő elegyetlen tölgy-kulturáink ápolása és a lehetőség szerinti javítása sem.

Tarvágásos, elegyetlen, rossz tölgyfiatalosainknak megjavulását tisztán a természetre bízni hiu ábránd, ottan az erdőtenyésztőnek bíráló elméje, szakértelme is csak mesterséges közbelépéssel segíthet. Ne áltassuk magunkat ily eseteknél azzal, hogy a sikertelen, elegyetlen tölgyfiatalosok egy-kétszeri tölgypótlással majd rendbe jönnek.

Az elegyetlen tölgykulturák kedvezőtlen gazdasági állapotának rendbehozására pedig alig állhat más segítő eszköz rendelkezésünkre, mint az, hogy ha a tölgynek sikertelen megtelepítése után, amit a rossz gazdasági állapot, a fiatalosnak gyér sűrűsége mellett, avagy a rossz fejlődés által szemmel láthatólag adva van, ami a telepítés első 10 évében, a már foganatosított tölgypótlások

után, biztosan megállapítható, minden további késedelem és más gazdasági ténykedésre kiadandó pénzázdozatok megtakarításával az elegyetlen tölgyfiatalosokba segítő szerepre más fanemeket telepítünk be, elegyítünk közbe. Ezen közbeelegyítés részint a fiatalos csecsemőéveiben annyira szükséges jó sűrűség létrehozását van hivatva szolgálni, tehát nem egyéb, mint a kiritkult, meg nem felelő sűrűségű tölgyfiatalosoknak más fafajú csemetékkel való fészkes kiegészítése; részint pedig azt célozza, hogy a különben tűrhető záródású, de fejletlen, csenevész tölgyfiatalosok jó fejlődését előmozdítsa és biztosítsa azáltal, hogy a tölgykulturák sorközeibe rendszerint 2 m-es táv mellett elegyítünk be, növés, fejlődésre versenyszerkentés céljából más erdei fanemeket.

A tölgyerdősítésekbe bekeverni szándékolt fanemekül pedig használjuk a soros, fészkes kiegészítésre a magas kőrist, mezei szilv, hársat, juhart, fekete diót és a carya-fajokat, hegyvidéken pedig elsősorban a bükköt és gyertyánt.*) A tarvágásos tölgyerdősítések ki nem elégitő részleteit ezen mesterséges gazdasági ténykedéssel mielőbb a kívánt sűrűségbe hozzuk, a remélt törzsfejlődés mellett a fiatalost gyommentesítjük és a tűzveszély lehetőségét is hathatósan csökkentjük.

A tölgyfiatalosoknak más fanemekkel való elegyesítés utáni továbbkezelésére vonatkozólag pedig csak az a mondanivalóm van, hogy magát az elegyesítést csak segítségnek tekintsük, tehát minden a szükségesen felüli mértékben álló más fanemnek, különösen a kevésbé értékes bükknek és a tölgyre könnyen veszélyessé válható gyertyánnak nevelését a kellő mértékre szállítsuk le idejében és okserüen beállítandó előhasználati vágásokkal. A kézben levő eszközökkel tehát oda hassunk, hogy a tölgyfőállomány mellett a többi más fanemnek csak alárendelt kisegítő szerepe legyen.

Eszményi és természetes előfordulás mellett helylyel-közzel erdőseinkben is látható az, tehát mesterséges uton sem elérhetlen gazdasági állapot, amikor bükkal elegyes őstölgyesben a tölgy a bükköt tulszárnyalva, a magasba tör és megizmosodott egyenes törzsében értékes rönköket nevel.

*) Silány talajon a fenyőfélék közül a fekete- és erdeifenyő sok helyen nem lesz mellőzhető.

A tölgykulturák megjavítását célzó leirt eljárás nem új, nem elméleti. Gyakorlati értékét és gazdasági hasznát illetőleg ma már eredményekkel állunk szemben. Hibája, hogy pénzbe kerül, de a költség később a véghasználatok értékében bőven megtérül, illetőleg a birtokosra — a hivatásukat betöltött segítő fának a szükséghez mérten alkalmazott előhasználatok alakjában való kitermelése és értékesítésével — közbesítőleg is haszonnal jár.

Tájékoztató a „Faértékesítő hivatal” működéséről.

A faértékesítő hivatal működése, valamint a készletbejelentések, nyilvántartások vezetése, szállítási igazolványok kérése stb. tekintetében szakköreink megfelelő tájékoztatása végett a következőket közöljük.

A hivataltól nyert információ szerint a bejelentések még mindig eléggé hiányosak. Figyelmeztetjük érdekelt olvasóinkat, hogy már maga a bejelentések elmulasztása kihágást képez, ezenfelül a be nem jelentett készletek felett a tulajdonos nem jogosult rendelkezni. Akinek tehát olyan termelt készlete van, amely június hó 15-ikén már birtokában volt, ezt — amennyiben még be nem jelentette volna — haladéktalanul jelentse be.

Az erdőbirtokosoknak tisztán saját szükségletre termelt készletei, amennyiben a rendelet (1851/1917. M. E.) 2. §-ának *d)* és *f)* pontjában megszabott mennyiséget meg nem haladják, nem esnek bejelentési kötelezettség alá. Az ilyen készletekből azonban eladni tilos.

Be kell jelenteni azokat a készleteket is, amelyeket az erdőbirtokos vagy termelő már eladott, de amelyek még az ő őrzetében vagy birtokában vannak.

Ezekből a készletekből azokat, amelyeket a birtokos vagy termelő még a vevőnek át nem adott, továbbá azokat, amelyeket bár formailag át is adott, de nem szállított be a szerződéses átadás helyére, illetve vasuti kocsiban való átadás esetén még nem rakott kocsiba, a kiadott nyomtatványok belsejében az „eladott”, de még el nem szállított készletek között kell kitüntetni.